

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ „ 4.50 „
za četrt leta 1.50; „ „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnništvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejemamo upravnništvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Vabilo na naročbo.

Približal se je konec prvega polulettja; uljudno prosimo zatorej čestite gospode naročnike, da o pravem času obnové naročnino, da ne nastanejo neredi v pošiljanji lista. Nadejamo se, da nam vsi dosedanji gg. naročniki ostanejo zvesti in da nagovoré še druge svoje znanice in prijatelje, da se predbroje na naše novine, ki se bjejo na najskrajnejšji in najvažnejšji meji in poziciji Slovenstva. Kolikor več se bode podpiral list, tim bolj bode napredoval, da zadovolji svoje čestite čitatelje. Za tega delj prosimo podpore, narodnjaki! Naroča se lahko z vsakim mesecem. Na naročbe brez naročnine se ne oziramo. Naročnina se pošilja naprej.

Posebno opozorujemo one gg. naročnike, ki so nam še kaj na dolgu, naj ga prav kmalu poravnajo, da prihrane nam nekoliko truda, sebi pa morebiti nepotrebnih troškov.

List stane:

za polu leta 3 gl. — novč.

„ četrt „ 1 „ 50 „

Novci naj se izvolijo pošiljati samo s poštними nakaznicami, ki so najpripravnejše za gg. naročnike, kakor tudi za nas. Upravnništvo.

Stanje v naši okolici.

Si se li postavil kedaj, dragi čitatelj, na kakšno vzvišeno mesto, od koder ti je bil svobodno razgled po Tržaški okolici? Izvestno si. Ovladala te je lepota, ki si jo videl pod seboj razprostrto. Na eni strani morje s svojimi ladjami, mesto s svojimi zvoniki, kupolami in dimniki raznih tovarnic, z druge strani pa zeleni bregovi z nebrojnimi vinogradi, vrta in zelenimi gozdiči. A izmed zelenja belé se ti

Alle, lepe gospodske hiše poleg nizkih temnih neznatnih kmetijskih koč. Da, lep je ta razgled, vzlasi v žarkih zapadajočega solnca mora se omiliti ta kraj vsakemu tujcu, ki zamakneno gleda samo lepoto pred seboj in se ne briga za razmere, v katerih žive prebivalci tega dozdevnega „raja“. Ves drug utis napravi ta pogled na Slovenca, ki so mu poznane Tržaške in okoliške razmere. One krasne ville in vrta tako gosto razsuti po dolini in bregovji, katere je tako lepo videti, te ville zdi se mu, da so nagrobni spomeniki slovenskega imetka in slovenske narodnosti v naši okolici. Motreč, kako se te gospodske zgradbe čedalje bolj spenjajo v krab, vidijo se ti podobne kreppljem, katere je zadržalo italijanstvo slovenstvu v živo meso. Oh da, s temi krepplji strgalo je italijanstvo uže vse meso z našega telesa in ostala nam je še okostnica. Da, kosti so nam še ostale, poglej one temne raztrgane koče, one siromaške vasice, te so še naše, a tudi te so uže v nevarnosti! Kakor pajek je razpelo italijanstvo svoje mreže po okolici, ter vjele vanje naša sela, katere molze in molze, dokler jim popolnoma ne izmolze slovenskega življenja ter je nadomesti z italijanskim. To svrho si je postavilo Italijanstvo in dela z vsemi sredstvi na to, da jo čim prej doseže. Kaj delamo pa mi, kako se borimo proti našemu nevarnemu nasprotniku? —

Nič se ne borimo; našim okoličanom še na kraj pameti ne pade, da bi kaj storili v obrambo svoje narodnosti in svojega imetka. Baš obratno; zdi se, da Italijanom sami pomagajo kopati grob, v kateri bodo položili Slovenstvo. Naši okoličani, vzlasi možki, so uže popolnoma opustili lepo s v o j o n o š n j o. Še staro narodno nošnje slekli so tudi zvečine vse lepe in dobre slovenske običaje, zavrgli kmetijske kreposti in čednosti, ter z mestnim krojem svoje obleke prisvojili si tudi mestne razvade, strasti in napake. Posledice tega kažejo se nam povsod; vsak korak, ki ga storiš v okolico, priča ti o vedno rastočem propadanju. Tu ti lomi vsak kmet, da, vsak otrok slovenski in italijanski, zato so okoličani naše domačje vladi neizmerno po godu; ako bi govorili pa še nemški, pridobili bi si naklonjenost tudi dunajske vlade. Mi pa pravimo,

da so uže sedaj naši okoličani taki, da danja vlada s ponosom lahko kaže na nje, kajti po njenem prizadevanji in lastnej nespametnosti so uže blizu one nesrečne stopinje, da jih ne bode več mogoče prštevat nobenej narodnosti. Govorili bodo dva jezika in nosili slabosti dveh narodov, brez nobene kreposti! Posledica temu moralnemu razsutju bode tudi podpolen gospodarski in moralen propad! Da stvari ne pretiravamo, priča nam to, da so uže sedaj vsa najlepša in najboljša posestva v okolici v meščanskih rokah, ves obrt in vsa trgovina v okolici je v rokah mestnih podjetnikov. Naši okoličani pa gledajo, kako si tuji polnijo žepa na njia zemlji, da, morajo celo trpeti ponižanje, da jim ti tuji dele milosti s tem, da jim dajo dela! Tako daleč smo uže prišli, da moramo na svoji zemlji služiti in sprejemati milosti od tujcev, ker nismo znali porabiti prilike, ali nismo imeli poguma vspeti se na ono mesto, na katerem so sedaj oni. Da smo pa naše sedanjje bedi mnogo tudi sami krivi, moramo si priznati.

Naše bedi in našem propadu kriva je pred vsem lahkomišelnost naših okoličanov. Naš okoličan dela, kadar se loti, kakor črna živina. Nič se mu ne uprè, vsako še tem večjo težavo premaga. Tak je, kedar nima denarja; kakor hitro pa zasliši cvenk v žepu, spopadejo ga vse muke in težave, zgrabi za čašo in pije in poje, dokler ima še kaj okroglega; še le, ko nima nič več gre domov ter se uleže. In ko se je naspal, vrne se na delo, ne brigajoč se za to, je li ponedeljek ali pa sredo. Misli si, delo mi tako ne uide in tudi ni tako silno, da bi ne moglo nekoliko dni počakati. Vse drugače sodi o tem gospodar; on ne mara odlagati in tratiti po nepotrebnem časa, kajti čas je denar! Na to naši ljudje ne pomislijo, zato so je pa tuji Furlani ispodrinoli uže povsod, kjer so si bolj z lahka služili denar. Našim ljudem ostala so le ona težka in mučna dela, katerih slabotni Furlan ne more opravljati. Da se zatorej Furlani širijo sedaj po naših krajih ter našim ljudem od ust tržejo zaslužek, zakrivila je baš opisana lahkomišelnost, katero so naši okoličani z italijanskimi pesnimi in kletvicami prinesli iz mesta. To in samo to so na svojo največjo škodo posneli od

meščanov, zmisla pa obrt in trgovino, ki Tržačane redi, si pa niso prav nič prisvojili. In baš to je uzrok, da čedalje bolj propadajo. Potrebe s časom rastejo, kakor v mestu, tako tudi v okolici, kjer najde vsaka meščanska razvada veren odziv. Zasluzki so čedalje manjši, naravna posledica temu je, da morajo naši ljudje ali delati dolgove, ali pa silno slabo živeti. In godi se eno in drugo. Da se delajo dolgovi, priča nam širjenje meščanskega posestva na škodo naših okoličanov. Kdor pa ne more delati dolgov, ker nima na kaj, ta živi silno slabo. Naše okoličanke, ki so pravi uzor pridne in delavne ženske, te reve žive skoro ob sami kavi. Posledica temu je, da ljudje tudi telesno čedalje propadajo, da rod za rodom peša. In ako pojde ta razjedajoči proces svojo pot, ostale bodo še same sence nekdanjih okoličanov, zmagonosnemu italijanstvu v zasme in zaničevanje! — Da ao imeli pa naši ljudje odprto glavo in oči, videli bi bili, da Italijane redi obrt in trgovina. Poprijeli bi se tudi oni lahko tega posla, vzlasi v onih boljših časih, ko je še dajal lepe dobičke. Vemo, da je za trgovino treba denarja, a vemo tudi, da je bilo mej našimi okoličani dovolj premožnih mož, ki bi bili lahko začeli to in ono, da so imeli voljo in pogum. A ker jim je manjkalo odvažnosti in so se strahili truda, šli so rajše široko utrjeno pot svojih očetov — in ta jih je pripeljala na ono stopinjo, na katerej stoje danes. Tu kjer bi ne smeli, bili so naši ljudje konservativni, v oponašanji razvadi in udobnosti korakali so z mestom; to je pa velika krivda, katero bodo plačali, ako skoro ne krenejo na boljše pot, sè svojim imetjem in narodnim življenjem!

To so malo trpke besede, katere smo tukaj izpregovorili, a srce boli človeka, videčega, kako vse to dan na dan propada; in kaj nam pomaga, slepiti same sebe in metati si pesek v oči? Kjer je ugodna prilika, naj se govori naravnost resnica! In baš tu ne smemo odlašati. Premisliti je treba, kako se pride najhitreje v okom tej bedi, na kakšen način se ima zgraditi trden jéz temu navalu. Za to bi se morali nujno pobrinoti v si Slovenci. Narodni voditelji! tu vas čaka delo!

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Česki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilež. (Dalje.)

Bogati plemenitnik starodavnega rodu imeval je jedenkrat na leto osobito romantično vzníženje. V tej dobi omival si je skrbno roko, s katero je bil naklofutal svojo podkonjuha, igral vsak večer partijo šaha s svojim tajnikom, poklekaval pred slonokoščeni razpelom v domači kapelici ter se nad mero važno razgovarjal z nekim postarnim, ubogim vitezom, katerega je uže deseto leto gostoljubno hranil vsled njegove osobite komičnosti. V tej dobi je samotaril. Opustil je gledališče, klub, in se kesal vseh prestopkov v časa neatalnem prudu storjenih. Posvečeval se je izključljivo le razmotranju o vznešenosti in starožitnosti svojega roda. — A jednoč zaropotal je na dvoru najstarejši voz in naš plemič usedel se je sè svojim komičnim drugom na obledeli, rudeči baržun sè starimi zlatimi navaski. Peljala sta se zatopljena v slovesen molk; konečno pa se je ustavil voz na travnatem dvorišči starožitnega gradu, sredi lesnate gorske krajine. Bilo je to prvotno domovje slavnega rodu. Tu se je še črnel zobati okrogli stolp, s katerega je pred veki junaški praotec ogrožal cesto, vijočo se v dalji mej gorami, tu so se še sedaj leskotali ostanki pobožanih šip v gotskem oknu

polupodrté kapelice, v katerej je vršil svojo pobožnost. A okolo razpadajočega jedra nakupičili so poznejši časi v slikovitem neredu zmes stolpov, poslopj in prizidkov, razlikujočih se po slogu in predstavljajočih v celj vrsti spremen prohod iz mraka davnovečnosti v svit najnovejših časov. Celota bila je kakor navlašé za ozadje romantične pesmi.

V tem gnezdu svojih prednikov bival je naš plemič vsako leto nekoliko nedelj v čistečem in povzdigujočem dihu minulosti, kateri je dihal iz vsakega kota teh polovičnih razvalin. S ponosom vodil je svojega druga po starih sobah, bahato mu je razkazoval podzemno ječo, kjer so ljudje od gladu mrlji, s kupom kostij na dnu in z izjedeniimi napisi na plesnivih stenah. Ugajala mu je temna jeka, katero so budili njegovi trdi koraki v dolgih mostovžih in vlekel se je po vijočih stopnicah celo v line najvišjega stolpa, da se nauži prekrasnega razgleda. Blodil je zopet po zapuščenem parku, iz katerega je bil njegov lasati prednik prirudo z latami in nožicami ali škarjami izgnal in v kateri se je sedaj priroda zmagoslavno vrnola, govoreč o sladkih tajnostih altanin, a njegov komični sodrug korakal je spoštljivo za njim, obrisal včasih zardelo marelico, katero je zaman pokrivalo ljubosumno zelenilo, z elegičnim vzdihom ob svojo starosvetsko suknjo.

A za nekaj časa začel je pogib rok k ustom, z estetičnega stališča sicer popolnem ugoden, rušiti pripovedovanje na-

šega plemiča o rodbinskem drevu, naslikanem v vitežki dvorani, sredi znamenitih podob prednikov, a priletni sodrug spoznaval je v rastočo svojo žalost, da njegov gostitelj nahaja vsak dan zopet kos njegove komične strani. Slednjič mu potrka z glasnim smehom na ramo: „No kaj, gospod vitez, zejtra*“ pojdeva?“

Gospod vitez pritrdil je s tihim odgovorom in šla sta. Pred odhodom posvetoval se je dolgo z gospodom Grlico ter pohvalil izvrstni načrt o vsestranski popravi starega gradu, da bi bil ohranjen spomin vznešenih prednikov v proslavo rodu in v ukrašenje domovine.

Po odhodu gospode kratil si je gospod Grlica dolge večere sè sestavljanjem odobrenega načrta, svoj elaborat pa je poslal v osredno pisarno, kjer so ga deli v posebni predel z napisom „Poprava Supovskega gradu“, h kateremu se je šlo po vratolomni leseni lestvici, v srečo le jedenkrat na leto.

Ta proračun bil je glavnim, da, skoro jedinim bremenom nadzorniškega urada gospoda Grlice. Ostali čas leta pregledoval je vestno, kako pada kamen za kamenom s poverjenega mu gradu, kako drevesne veje segajo zlagoma, pa zmagalno skozi gotska okna v porušeno kapelico in kako se počasi zabji okraki usedajo na gladino umetnega ribnika, ki je snival težek, moten sen v sredi podivjanega parka.

*) Zejtra, kakor v češčini-jutre rano; v rabi na Krasu. Ured.

Več ni mogel gospod Grlica storiti „za proslavo rodu in okrašenje domovine“, z najboljšo voljo ne. Prizadeval si je zatorej, da vsaj s primernim dostojanstvom nosi svoj naslov. To pa se mu je do cela posrečilo. Predstavljal je nekakega vlastnega gospodarja gradu, odvisnega le fevdalnim potom od titularnega lastnika, ki je le včasih dohajal, da sprejme dokaze zvestobe, kakor gre.

Sicer pa je bil stari grad neomejeno v njegovi moči. Ta čas je razpolagala njegova družina z vsemi prostori in povabnostimi starožitnega gradu, kakor se ji je ljubilo. Na dolgi mizi v vitežki dvorani sušili so se krljji; steklenice kuhanega ovočja gledale so skozi omrežje gotskih oken; gostje gospoda Grlice hodili so po vijočih se stopnicah v arkirove sobe in se ulegali na krasno izrezljane postelje pod damaskovim nebom; gosa Grliška čitala je sentimentalne romane na vzočnem, visokem pavlanu, njeni hčeri vzočili ste se v sprhnelem čolnu po zelenem mahu na ribniku k altani, a sanjarski sin sedeval je v kakem kotu stare kapelice, kakor pajek zapreden v dušne niti svoje obraznosti. Zrastli so uže z vsa svojo bitnostjo s tem kamenitim gnezdom in stari Grlica je trdno upal, da položi svoje kosti poleg kostij svojih prednikov pod cipreso na oddaljenem kraju parka v spoštljivi oddaljenosti od mavsoleja, v katerem so večni sen snivali grajski gospodarji.

(Dalje prih.)

O zatiranju Slovakov

od strani Madjarov piše vsaka št. „Parlamentarja“. Prošli teden je zopet prinesel o tem dopis iz Turč. Sv. Martina, v katerem se nam pripoveda:

Med Madjari se je vendar našel človek, ki se plaši madjarske notranje politike. Ta je edini Mocsóry. V deželnem zboru in v svojih spisih je začel svariti svoje rojake, naj za božjo voljo odpro oči in naj ne kratijo nemadjarim narodom te dežele svojih pravic, ki so utemeljene v ogerskem državnem zakonu. Mocsóry ni storil tega morebiti iz ljubezni do madjarskih plemen, temveč iz bojazni za bodočnost svojega naroda. In kaj je bil nasledek temu? Ko so se bližale nove volitve, — ni bil postavljen v nijednem madjarskem okraju za kandidata, dasi odlični član dež. zbora, voditelj svoje stranke, ki je bil poprej navadno soglasno izvoljen v mestih Miškovec, Kecskemet, Halás; takšna agitacija je bila proti njemu v vseh slojevih madjarstva. Bil je od Srbov Novega Sada postavljen za kandidata, a moral je pasti zaradi neštevilnega uradniškega osovja. V budapeštanski deželni zbor ni smel priti človek, ki bi lahko povzdignol glas, kažoče, da večina prebivalstva Ogerske mora trpeti težke, da najobčutnejše muke. Samo Rumuni so si znali ohraniti svoj karanzebki okraj. O poslednjih volitvah so izročili mandat generalu Trajanu Dodu. Doda, namesto da bi predložil mandat deželnemu zboru, poslal je predsedništvu istega pismo, s katerim javlja, da pod sedanjim vladajočim sistemom ni mesta v ogerskem dež. zboru narodnemu nemadjarškemu ljudskemu zastopniku; oznanil je, da obdrži mandat, a da neče prihajati v deželni zbor. Deželni zbor nevajen takim glasovom, je uničil volitev Dodino. Ob nove volitvi so poslali Rumuni svojega narodnega zastopnika M. Popovića v deželni zbor, ki se je pa tudi branil iti v zbor. Samo ob sebi se umeje, da so se podvzivali uničiti tudi ta mandat. O ponovljeni volitvi 26. maja so izbrali Rumuni Ludovika Mocsórya, da bi ne izročili svojega volilnega okraja sovrážniku.

O svoji izvolitvi je poslal Mocsóry odboru rumunske narodne stranke pisanje, v katerem poudarja med ostalim: „Jaz, ki priznavam podpolno pravo narodne zavednosti, jaz, ki predobro vem, da prosveta ne pozna močnejše podpore, kakor je narodni ponos, ki priznavam za čisto kulturno vprašanje ne samo vzdržanje posamičnih ljudstev, temveč tudi posamičnih krajev, jaz gojim nado in trdno sem prepričan, da bi ne bilo samo nespametno, kulturna prizadevanja, kakor se živo kažejo v Rumunih Ogerske, usiliti v okvir tako imenovane kulturne enote, temveč da zahteva skupni državni interes, celo pospeševati ta kulturna prizadevanja od državne strani“.

Kako lepe misli tudi glede naših slovenskih razmer, in pomislimo, da to govori Madjar in ne Slovan!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Delegacije so uže zvršile svoje delovanje, ki je obstajalo po večini v tem, da so navdušeno dovolile vse kredite vojnega ministra ter sprejele nespremenjene vse vladne predloge. V zadnji seji, ki je bila v četrtek, obravnavalo se je o proračunu vzajemnega državnega finančnega ministertva, mornarice in zasedenih dežel. V letošnjih delegacijah ni bilo čuti tako rekoč opozicijskega glasu, vse je šlo lepo v redu, kakor na vrhovi. Minister vnanjih poslov, g. Kalnoky, je v enomer zagotavljal interpelante, da Avstrija želi samo mir, da živi z vsemi državami v najlepši slogi, da se pa ta mir osigura, trebalo je, da so delegacije dovolile malenkost 47 milijonov izključljivo za vojsko. Od tega denarja bodo potrosili več nego tretji del za vojne priprave v Galiciji, kjer bodo stavili lesene barake za vojake, zidali bodo skladišča, popravljali ceste, širili kolodvore. Mnogo bodo tudi potrosila vojna uprava za popraviljanje galiških trdnjav, za njih razširjenje in usovišenje. Sezidali bodo tudi novo orožno tovarno v Krakovem, ki bode stala 400 tisoč gld.

Dr. Roser straši, da se bode opozicija udala pasivni politiki, t. j. da se ne bode več udeleževala sej državnega zbora, ako vlada ne bode kmalu predrugečila svojega postopanja. Vlado te grožnje preveč ne strašijo, ker mej raznimi frakcijami nemške levice ne vlada baš uxorina sloga in bi se morda vdala samo ena le-

vičarska stranka pasivnej politiki. To pa bi bilo vladi tim ljubše, ker njena, do sedaj tako majhna in tako čudno zveržena večina postala nasproti oslabelej levici močnejša in mogočnejša. Vladni listi, vzlasti staročeska glasila se grožnjam dr. Roserja samo smejejo ter svetujejo samosvestno opoziciji, da naj le gre, češ da bode sedanja večina brez njih storila več, nego do sedaj z njihovo pomočjo. Tako govore staročeska glasila, a nam se zdi, da mislijo pa malo drugače, kajti ni oni ni drug ne vé, kaka bode večina prihodnjega državnega zbora. Sedanja desnica nima najmanjše nadeje, da se bode njeno število ni za enega poslanca povečalo; baš obratno, opozicijska mladočeska stranka bode pridobila na škodo vladne stranke več sedežev v državnem zboru in potem bode imela Taaffejeva vlada pač težko stališče. Ako bode hotela prodirati se svojimi predlogi, morala bode bržkone vsakokrat paktirati sedaj s tem, sedaj z onim, da si pridobi večino.

Dalmatinski deželni zbor sklican je s cesarskim patentom za 5. dan prihodnjega meseca.

Hrvatsko-madjarska vlada predložila je saboru osnovo o uredbi sabora. Umerjena opozicija protestuje na usta dr. Vrbanića proti tej osnovi in je ne more vzeti za podlago specialne debate, ker se po njej daje pravo glasa tudi onim, ki bi tega prava nikdar ne imeli imeti, kakor so veliki župani in komes turopoljski, nadalje ker se proti vsej pravici daje virilen glas aristokraciji v kraljevini Hrvatski in Slavoniji, poglavito pa zato, ker v tej osnovi ni nobene ustanove, ki bi mogla zajamčiti saboru kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije značaj prave samostalne kraljevine, kakršen jej pripada po nagodbenem zakonu. Nadalje ni rečeno v tej osnovi, da more biti poslanec samo oni, ki je več hrvatskemu jeziku ter mora biti domačin. Po tej osnovi bila bi odprta tujinstvu duri in vrata. Madjari so si 1848 l., ko so urejali svoj deželni zbor, vse to po zakonu osigurali; vsak član ogerskega zbora mora biti več madjarskemu jeziku ter mora imeti na Ogerskem domovinsko pravico, sicer ne sme biti voljen. Izjeme so samo za zastopnike kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije v vzajemnem državnem zboru. Iz teh razlogov opozicija ne more sprejeti te osnove za podlago razprave ter predlaga, naj se osnova v tem zmislu podpolni. Opozicija stavi ta predlog, dobro vedoč, da se pójde preko njega na dnevni red, samo zato, da dá oduška onemu, kar zahteva pravo in čast te kraljevine. V tem zasedanji rešil bode hrvatski sabor še šolski in veterinarski zakon. Predložena je tudi zakonska osnova o zadrugah, o kateri pa menda v tem zasedanji ne bode mogoče razpravljati. V poslanskih krogih govore celo, da osnova ne bode potrjena v obliki, v kateri ni sedaj, kajti po tej osnovi bi ne bila dovolj obvarovana kmetijska posest. — Grožnja opozicije, da se bode udala pasivnej politiki ter se ne bode več udeleževala saborskih sej, napravila je tudi na bana in madjarsko večino neprijeten utis, in gospoda sedaj premišljuje o tem, kaj bi bilo bolje: ozirati se vsaj malo tudi na opozicijo, ali pa zborovati brez nje.

Vnanje dežele.

Novi nemški cesar Viljem II. odprl je v ponedeljek z svo sijajnostjo in veličastjo državni zbor. Te slavnosti udeležili so se malone vsi vladajoči knezi dežel nemške zveze. V govoru, kateri je izustil o tej priliki, in kateri je cela Evropa tako napeto pričakovala, spomina se najprej svojega očeta in deda, potem pravi dalje: „Jaz sem Vas, gospoda moja, sklical, da pred Vami nemškemu narodu sporočim, da sem se odločil kakor cesar in kralj hoditi po tistih potih, po katerih si je moj blagopokojni ded pridobil zaupanje svojih zaveznikov, ljubezen nemškega naroda in blagonaklonjeno priznanje inozemstva.“ Obeta nadalje, da bode varoval ustavo in pravice ter zakonodajstvo vodil v onem zmislu, kakor njegov ded. Prizadeval si bode vzlasti, da bode tudi nadalje delajoče prebivalstvo našlo zaščito v zakonih, ki jo sloneč na načelih krščanske morale dajejo slabim in nesrečnim v borbi za obstanek. Nadalje pravi, da bode storil, kar je v njegovej moči, da se ohrani mir, da bode mogel tako nemški narod mirno uživati pridobitve prejšnjih let. Skrbel bode pa tudi za vojsko, da bode vedno na onej stopinji, na katerej stoji sedaj. O zvezi z Avstrijo in Italijo pravi: „Naša zveza z Avstrijo in Italijo je znana. Jaz se je držim z nemško vernostjo, ne samo zato, ker je sklenena, ampak ker v tej defen-

zivnej zvezi vidim podlogo evropskega ravnotežja, kakor tudi zapis nemške zgovine, katerega vsebina nosi danes javno mnenje celokupnega nemškega naroda in kateri odgovarja običajnemu evropskemu mejnoročnemu pravu, kakor je veljalo do 1866 l. Enaki zgodovinski odnošaji in enake narodne potrebe sedanjesti vežejo nas z Italijo. Obe zemlji želiti obvarovati blaginje miru, da v miru žive v novo pridobljenem narodnem zedinjenji v usovrševanji narodnih uredob in v pospeševanji svojega blagostanja.

Naši z Avstro-Ogersko in Italijo postoječi dogovori dopuščajo mi na moje zadovoljstvo brižljivo gojiti moje osebno prijateljstvo proti caru Rusije in stoletne miroljubne odnošaje proti sosednji ruskej državi, kateri mojim čutom prav tako ugajajo, kakor interesom Nemčije“. Na to še konstatuje dobre odnošaje proti vsem drugim državam ter izraža nado, da bode mir ohranjen še za dolgo časa ter da mu bode mogoče v miru utrditi to, kar so njegovi predniki v vojski pridobili. — Ta prestolni govor, kateri je ves svet tako težko pričakoval, ni avstrijske diplomate posebno zadovoljil. Srde se, če tudi si prizadevajo na vse mogoče in nemogoče načine to pokrivati, da se cesar Viljem s tako toplimi besedami obrača na Rusijo in povdarja prijateljstvo s carjem in stoletne mirne odnošaje mej obema državama. Na Ruskem je napravil govor dober utis. Vsi listi se pohvalno izražajo o njem ter gojijo nadejo, da se bode sedaj hitreje rešilo bolgarsko vprašanje, ker se nadeja, da bode Nemčija Rusijo v tem vprašanji podpirala. Tudi francoski listi se povoljno izražajo o prestolnem govoru ter pravijo, da govor ni prav nič zaostril položaja, kar je tudi dobro. Nemški cesar je odprl s prestolnim govorom tudi deželni zbor kraljevine Pruske. V tem govoru se zadovoljnostjo povdarja dobre odnošaje s katoliško cerkvijo, povoljne finančne in socialne razmere.

Iz Carigrada dohaja vest, da misli turška vlada odstopiti Rusiji Erzerum in celo okolico, ker ne more plačati vojne odškodnine. Rusija je uže večkrat resno terjala odškodnino, a Turčija jej nima kaj dati, zato je prav verjetno, da jej ustopi to velevažno mesto v Malej Aziji. Rusija s tem napravi velik korak dalje in Anglija se uže sedaj boji tega in hoče baje da protestirati proti tej prisvojitvi Erzeruma. Protestuje lahko, a pomagalo jej ne bode.

„Republikanska narodna zveza“ francoska sklenola je na svojem shodu delati proti onej stranki, ki zahteva, da se ustava pregleda, sklenola je tudi pobijati boulanžizem, nazadnjaštvo in cesarizem ter braniti republiko in nje ustanove.

DOPISI.

S Krasa, 24. junija 1888. (Kres. Petrolej. Ravnopravnost jezikov.) Sinoči so lepo plapolali brezštevilni kresovi po Krasu, Vrheh, Ipavskem, Goriškem, Kranjskem in celo dol po Furlaniji je bilo jih nekaj videti; a v tržaške okolici so prepovedani. Vender to stran hriba so se pozneje v noči nekateri zasvetili. Kakor se kresovi opirajo na starodavno obožavanje solca in svetlobe, — Slovani so jih netili na čast bogu jasnega podnebja Svantevitu — in prenešeno se tolmačijo s pomenom krščanskim luči sv. vere, tako je izomika ljudska nekov kres. Ni dopuščeno povsod kres paliti in po svoje se razveseljevati, niti v materinem jeziku izobraževati se. Pravi rodoljubi pa so svitli kresovi po vrhovih in višavah, ki ne ugasnejo z lepa, ter razširjajo svetlobo izomike in dobrodejno toploto zavednosti in navdušenja med narodom. Eni ugasnejo, pa se drugi še lepši prikažejo. Za kresove treba imeti drv, a za izomiko treba rabiti jezik. Če ni znetljive tvarine ali netiva, kako je moči kres žgati, in brez znanja jezika ni mogoče napredovati.

Bilo je pretekle zime neko nedeljo, ko je imel občinski sluga oznaniti ljudstvu, kaj in koliko se bode smelo brezdačno iz Trsta izvažati. A pismo je bilo nemško in mi je prineslo, da mu je raztolmačim. Povem mu, da po določbi c. kr. finančnega ministertva na Dunaji se bode smelo nositi ali izvažati iz Trsta „pomaranč“ kolikor bode kdo hotel, potem 10 kilo kruha in 2 kila sira. Ko so ljudje to oznanilo pred cerkvijo slišali, dodal je sleherni svojo opazko k temu. No, pomaranča je „žlahten sad“, pa naj si Italijani svoje naranče in limone prihranijo, in naj vlada dovoli nositi kaj družega iz Trsta. Mnogi so rekli: petrolej, petrolej, od katerega gre toliko in več

davka, kakor je vreden, naj nam pusté! in olje! — in žita itd.

Petrolej je zdaj vsled konkurence ruskega z ameriškimi res prav po ceni, a malo časa bode ostala tako nizka cena. Ko je bilo še veliko ameriškanskega petroleja v Trstu, so trgovci nekaj zaradi strahu pred izgubo, nekaj tudi zaradi onega čudnega mrženja do vsega, kar je slovansko, ruski petrolej v nič devali, da ne gori, da preveč smrdi, da se prehitro žge itd., a zdaj pa vsi molče. To je neka tihota pred nevihto. Premeteni židovi so eno iztuhtali. Ne le da ima kralj židovskih milijonarjev Rothsild v zakupu in samoprodajo (monopol) vsega živega srebra evropskega, še ves petrolej na svetu bi rad v svoj zakup vzel. Pred nekaj leti se je čitalo v časnikih, da v židovskih čistilnicah petroleja ni vse pošteno pridobljeno, in da je vlada pri tem mnogo škodovana, a sedaj hoče Rothsild ves svet oškodovati. Kupil je namreč, kakor neki časniki pripovedujejo, vse izvirke petroleja pri hvalinskem (kaspiskem) morju na Ruskem, in uže delajo kanal od hvalinskega do črnega morja, po katerem bodo izlivali ruski petrolej naravnost v parobrode in na vse kraje izvažali. Rothsild ima uže tako mnogo ameriškanskih izvirkov petroleja, in zdaj ima tudi ruske, izvestno bode kmalu cena petroleja povišal. Star pregovor je: „Velika riba manjše pojé!“

Kakor trgovci, tako narodi. Nemci in Italijani so nas Slovence — „mali narodič“ — hoteli uže davno požreti, a mi se ne damo. Neprestana borba za narodove pravice je trajala od sedaj in v bodočnosti se nič boljega ne kaže.

Kaj pravite, koliko tisoč in milijon ljudi je uže iz našega Trsta robo nosilo in izvaževalo, in so na mitnicah pobotnice dobivali, kadar so plačevali. Kakove pa so te pobotnice? Samo za Nemce in za Italijane, kajti edino v nemškem in italijanskem jeziku so pisane. Tukaj Vam pridenem pobotnico od c. kr. mitnice na Mrtešini (italij.: Monte orsino!), ali kakor je uradno pisano: „Scala santa“. Koncem prvega polletja je uže blizu štev. 4000 (štiri tisoč), zatorej v celem letu samo na „Scala santa“ se izda do 8000 pobotnic nemško-italijanskih. Po „Mrtešini“ pa hodijo samo pešpotniki iz Trsta, mlekariče in Kraševci, Ipavci, Gorjani, sploh čez 90% odstotkov slovenskih ljudi. Vsak plača, kar ima plačati. Dobi nemško pobotnico in molči, ali k večem opazi, da je moral preveč platiti. Koliko — skoraj izključljivo — slovenskih ljudi gre po drugih cestah iz Trsta; a na vseh mitnicah: v Žavljah, na Katinari, na „novi cesti“ (Vrdelji), na „stari cesti“ (Cologna) in na Greti, kakor tudi na dveh železničnih kolodvorih dobivajo edino le nemško-italijanske pobotnice. Se ve, gospodje c. kr. mitničarji niso nič temu krivi, kakršne obzrnce imajo, take izpolnujejo. Toda čas bi uže bil, da se naša ljuba Avstrija ne sramuje celemu svetu kazati, da poleg Nemcev in Italijanov ima tudi veliko zvestih Slovanov v svojej slavnej državi. Ako nič ne ovirajo uradovanja nemško-italijansko-slovenske davčne bukvice in nemško-slovenske dopisnice itd., izvestno tudi trojezične pobotnice bi ne smele delati preglavice finančnim uradnikom. Čaka nas še napora z umom in z dlanjo, da polagoma pridemo do ravnopravnosti. Pravična stvar naposled mora zmagati.

Od Male Nedelje Spodne Štirsko, 18. junija 1888. Rahli letni vetrčki se vrše po zelenem gaji, po livadah in poljih, katera obetajo obilen sad. Topli solčni žarki pošiljajo svojo moč, s katero ogrevajo zemljo, da bujno rastejo drevesa in zeli. Ljudje si radi dajejo oduška v senci košatega drevesa, utrujeni po težkem delu. Drugi letni čas nam prinese največ dela a tudi „jela“ (živeža), toraj se kmetovalec nanj najbolj opira.

Mnogo se izpremeni v teku leta, kar nam pričajo novine. Tista štrinja tam doli na Balkanu je še zmiraj zamotana, rešiti jo znajo le vladarji naši počasi ali naglo. Po robu se stavljajoče velesile morebiti prouzročijo vojno, ne vojno, mesarsko klanje, kakršnega Evropa ni še videla.

Po deželi se ljudstvo pritožuje, da še takih časov ni bilo. Kmetija za kmetijo propada; izpod uže sto let in še več stare strehe podijo kmete kapitalisti, kateri se sajo kakor pijavke ubozega kmeta. Žalostno je gledati take prizore, katerih se čem dalje več ponavlja.

Kam smo prišli? prišli smo do istih časov Noetovih. Temni oblaki, kateri so se jeli pred časom zbirati in so se bili

razpršili, se zopet zbirajo, morebiti prihruje burja.

Časi so važni, v katerih živimo. Po hudi uri lepše solnce sije, ravno tako — po bitki.

Zatirajo nas povsod s težkimi davki, ob katerih marsikateri kmetovalec v pogibelj grede omahne.

Slovenski poslanci, vzlasti neumorni, delavni poslance, veleč. g. kan. dr. Gregorec, za naš kraj i do sedaj prednostna oseba volitvenega našega okraja, se poteguje za stališ naš, kar se razvidi iz njega govorov, govorjenih v državnem zboru. Zatorej je najvrednejši naslednik nezabnega nam Rajča in v resnici boritelj naš.

Slovinci smo potrpežljiv narod, pričakujemo od dneva do dneva, od meseca do meseca, od leta do leta isto pravo, katero nam je zagotovljeno od najvišje presvetle osebe Njeg. Veličanstva.

Naše okoliščine so Vam uže nekoliko znane, gospod urednik; vendar naj Vam jih še malo boljše pojasnim.

Naš vrli g. nadučitelj se izvrstno briga za našo stvar. Naši „kaufmani“ tržijo dobro, kakor drugod, le da so malo „nobel“.

Vreme sprva sušno, sedaj prav deževno, košnja je tu, grozdje odevito.

Pravo je uganol stoletni koledar, ki pravi: sena ne premalo, ne odveč, s prva lahko, zadnje težko spravljeno. Cena stara.

Domače vesti.

V otroškem zabavišču pri sv. Jakobu bode v četrtek 5. julija v dan sv. Cirila in Metoda mala zabava. Najprej je v župne cerkvi sv. Jakoba ob 9. uri zjutraj sv. maša, katere se udeležijo otroci pod učiteljskim vodstvom. Zatem se bode v zabavišču deklamovalo, govorilo, pelo, naposled bode pa požrtvovalno načelnštvo ženske podružnice vzelo otroci pod svoje poveljstvo ter jih malo pogostilo s slasticami, sladko pijačo, ovojcem ali sadjem itd. Nadejamo se, da se družabnice ženske podružnice in druga gospoda v obilnem številu udeležijo te redke a prisrčne otroške veselice.

Cesarjev dar. Nj. Veličanstvo podarilo je občini Škrbini v sežanskem okraju 200 gld. za nakup orgelj v podružnične cerkvi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imelo dne 27. junija svojo XIX. sejo. Navzočni: Prvomestnik Tomo Zupan, Odborniki: Ivan Hribar, Matej Močnik, Luka Svetec, dr. I. Vošnjak, A. Žlogar. V sled službenih zadevah opravljena: dr. vitez Bleiweis, And. Žumer. — Blagajnik poroča o denarnem stanju. Vedna podružnica je poslala svoje doneske. Nekaj denarja naložilo se je v koroško posojilnico, ki se je oglašila; jednako se pošlje i drugim ako žel. — Tajnik poroča o tekočih zadevah ter o izvršitvi sklepov od zadnje seje. — Sklenolo se je praznovati 40-letnico cesarjevo v družbenih zavodih, kakor tudi blagdan družtenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda. — Velika skupščina bode v četrtek dne 19. julija na Ptuj. Ujudno se pozivlja vsa podružnična načelnštva, da pravočasno, kolikor še neso, dopolnjejo poročila o stanju podružnic za glavni izkaz ter oznanijo svoje zastopnike, oziroma pooblaščenca za skupščino. — Več podpor v denarji, knjigah in učilih je zagotovljenih dotičnim posilcem. — Po §. 16 izstopijo letos naslednji izrečani gg. odborniki: Dr. Jos. Vošnjak, Matej Močnik, Andrej Žumer, Iv. Murnik.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku se pridno pripravlja na vesolico, katero bode imelo dne 8. julija pod milim nebom. O tej priliki napravi tržaški „Sokol“ izlet na Prosek, pričakovati je zatorej mnogobrojne udeležbe tudi druge tržaške gospode. Natančni raspored oznanimo pozneje.

Prametno vodstvo državnih železnic premeščeno bode začetkom novembra iz Pulja v Trst; to promeno je ravnateljstvo državnih železnic uže oznanilo tržaški kupčijski in trgovski zbornici.

Vabilo k oficijalni slavnosti, katero priredi Logaški politični okraj pod pokroviteljstvom Njegove Svetlosti gosp. kneza Hugo Windischgrätz, c. kr. generalmajorja i. s. itd. v proslavljenju štiridesetletnice vladanja presvetlega cesarja Frana Josipa I. dne 22. in 23. julija 1888 v Logateci. Vspored: Dne 22. julija: 1. Ob 9. uri zjutraj slovesna sv. maša na prostem pred gradom v Gorenjem Logateci. 2. Po sv. maši predstava predstojništva občin, krajnih šolskih svetov, vodstev ljudskih šol, farnih in c. kr. uradov ter družtev političnega okraja Logaškega preblagorodnemu

gosp. c. kr. dež. predsedniku bar. And. Winklerju, oziroma gosp. c. kr. okr. glavarju dr. Karolu Russu. 3. Ob 10^{1/2} uri zasaditev prvih dreves drevoreda od Gorenjega do Dolenjega Logateca. 4. Obdobje šolske mladine Gorenje Logaške z jedili — revnejše tudi z obleko. 5. Ob 11. uri zajutrek, potem odhod od Gorenjega Logateca proti Dolenjemu Logatecu. 6. Ob 12. uri odprtje med Gorenjim in Dolenjim Logatecem ležeče zasilne bolnišnice občin Dolenji in Gorenji Logatec. 7. Ob 12^{1/2} uri zasaditev začetnih dreves drevoreda ob okrajni cesti Dolenji Logatec-Rovte in primerni govor zbrani šolski mladini Dolenje Logaški. 8. Ob 1. uri otvoritev Logaške posojilnice in potem odhod na slavnostni prostor. 9. Ob 2. uri banket. 10. Ob 4. uri ljudska veselica s tem vspremem: a) Cesarska pesem, poje se jednoglasno s spremljevanjem godbe. b) Slavnostni govor. c) Kitica narodnih pesni, sestavlja A. Foerster, poje mešani zbor. d) „Naprej“, Dav. Jenko, poje mešani zbor s spremljevanjem godbe. e) Loterija, katere čisti dohodek je namenjen vsem ljudskim šolam Logaškega okraja v pravno, oziroma opravilo šolskih vrtov in šolskih knjižnic. 11. Ob 9. uri baklada od slavnostnega prostora v Dolenjem Logateci do stanovanja gospoda c. kr. okrajnega glavarja v Gorenji Logateci, in tam 12. Serenada s temi točkami: a) Cesarska pesen, poje mešani zbor s spremljevanjem godbe. b) „Domovina“, dr. B. Ipavec, poje možki zbor. c) „Oblaček“, J. Kocijančič, poje možki zbor, Na bližnjih hribih kresovi, na hribu „Sekirca“ umeteljni ogenj. 13. Vrnitev na slavnostni prostor in potem prosta zabava. Pri slavnosti svira c. kr. rudarska godba iz Idrije. Dne 23. julija 1888. 14. Ob 9. uri dopoldne živinska razstava v Dolenjem Logateci. 15. Ob 1. uri popoldne izlet v Planino. 16. Ogled del za odpekljevanje vode v Planinski dolini in razsvetljene podzemeljske jame v Planini, ter 17. Skupna malica pred „Starim gradom“. Banket (jedila brez pijače), stane za osobo dva goldinarja in se mora udeležiti do dne 2. julija t. l. pri izvrševalnem odboru oglašiti. Vspored živinske razstave objavi se v posebnih naznanilih. Udeležitev izleta v Planino treba je zaradi voz in skupne malice naznaniti. izvrševalnemu odboru do 2. julija t. l. Oni p. n. udeleženci, kateri bi si dela za odpeljivanje vode v Planinski dolini ogledali, zapuste v vasi „Grčarjevec“ vozove, grede peš do vasi „Laze“, ogledajo mej potoma dotična dela „pod stenami“, ter se potem peljejo dalje v Planino. Slavnost je ob vsakem vremenu, ako dežuje, oskrbi izvrševalni odbor, da se nekatere točke razporeda izvrše pod streho. K obilnej udeležbi vabi odbor.

Imenovanja. Pri ces. kr. davkarskih uradih so imenovani: kontrolor P. Franza za davkarja v IX. razr., pristav Fr. Rosič za kontrolorja v X. razr. in praktikant Ivan Bresnig za pristava XI. razr. — Pri glavnem carinskem uradu je imenovan asistent Ljud. Knoll za carinskega oficijala.

„Sokolska“ petindvajsetletnica. Deželna vlada oznanila je odboru „Sokola“, da nima nič proti temu, da se družvena petindvajsetletnica dne 8. in 9. septembra t. l. vrši po naznanjenem vsprememu. Mi bodemo ta vspremem priobčili v kratkem; za sedaj le toliko, da obeta biti jako zanimljiva in da utegne prihod povabljenih gostov slovenskih, hrvatskih in čeških oživiti Ljubljano, tako, kakor jo je lani oživil prihod češkega zabavnega vlaka.

Podružnica sv. Cirila in Metoda osnovali so rodoljubi v Veliki Pireči nad Žalcem na Štajerskem. Ustanovni shod je bil dne 10. t. m. Čez 50 udov je uže pristopilo. — Enako tudi v Apačah na Koroškem dne 17. t. m. Pristopilo je do 80 družbenikov.

Iz letnega poročila banke „Slavije“, došlega nam ravnokar v roke, posnemamo, da je zanjo bilo ugodno tudi leto 1887., ki sploh ni bilo srečno za zavarovalnice. V vseh zavarovalnih oddelkih vidi se izdaten napredek in je posebno naglasiti, da se fondi bankini — ki iznašajo čez šest in pol milijonov goldinarjev — v primeri z letom 1886. niso znižali, da si se je več ko pol milijona goldinarjev izplačalo članom vzajemnih poševarskih družtev. Za požarne škode izplačalo se je lani 495.554 gld.; v vseh devetnajstih letih bankinega obstoja pa 18.115.340 gld. 82 kr. Častitamo na tem uspehu!

Morski volkovi. Ribiči iz Vergulje poročajo, da je izredno mnogo morskih volkov o dalmatinske obali in v Kvarneru. Nedavno so opazili pri Verguljah osem morskih volkov, ki so vsi plavali proti severu. Pozor zatorej pri kopanju!

Statistika umrlih. Od 17. do 23. t. m. je umrlo v Trstu 68 oseb in sicer 34

moških in 34 ženskih. Po starosti jih je bilo 16 do 1., 13 do 5., 4 do 20., 3 do 30., 9 do 40., 10 do 60., 12 do 80. leta in 1 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi pet oseb več. Povprečno je umrlo izmed 1000 oseb 22-66.

Za rektorja dunajskega vseučilišča je izvoljen za prihodnje leto državni poslanec prof. Edvard Sue s s.

Toča je pobila predzadnji ponedeljek v Križi in okolici; nekoliko je padlo tudi v Rojanu, v Trstu in po bližnji okolici mesta pri sv. Ivanu, potem pa se je gnala naprej gori na Kras in okolo Sežane, kjer je tudi nekoliko potokla, pa velike škode ni napravila.

Novorojenega otroka so našli v četrtek dopoldne na Greti blizu hiše pri „baronesi“ v nekem jarku. Krstili so ga v rojanskej cerkvi in odnesli v bolnišnico, ob ednem pa naznanili policiji, da poizveduje po nečloveški materi, katera je skoraj gotovo kaka ptujka.

Pred porotnike prideta v sedanjem zasedanju še nastopna obtožena zaradi tatvine: 30. t. m. Einar Sigward Evanson, in 2. julija Tereza Manfreda.

Porotna obravnava. Seljaka Josipa Žerjula, po domače Kopava iz Prebenca pri Koprju, spoznali so porotniki enoglasno krivega hudodelstva tatvine. Ukradel je dne 12. februarja kmetu Ivanu Novaku v Cerežani 1000 gl. — Obsodili so ga na 5^{1/2} letni zapor. — Mejnarodni slepar Julij Cohn iz Nemčije je bil obsojen zaradi brezštevilnih goljufij na 6-letni zapor.

Slovanski svet. Štev. 12. prinaša vsebino: 1. Glasi o kulturnem programu avstrijskih Slovanov. 2. Nemški Schulverein med Štajerskimi in koroškimi Slovenci pa šolska gosposka. 3. K sveto-vladimirski slavnosti. 4. Šola Glasbene Matice in Dramatično društvo v Ljubljani. 5. Psoglavci. 6. Pogled po slovanskem svetu. 7. Književnost.

Nezgoda. 12letni Josip Wiltan je padel po neopreznosti na obali Sanitā v morje. Plavati ni znal, ali na srečo so ga mornarji opazili ter ga spravili na kopno.

Policijsko. Težaka J. Petrinčič in I. Jazbec sta se gostila prav „po gospodski“ v družbi treh prijateljev v Mikuševej krčmi v ulici Materizza. Vesela družba pa ni imela grošev, da bi plačala račun gl. 4-83 in zatorej so povabljeni trije odnesli peto, Petrinčiča in Jazbeca pa so spravili v luknjo.

Nesreče. Nekateri otroci so se igrali v ulici Materizza okolo voza, na katerem je bil težak prazen zaboj. Naenkrat se zaboj prevrne ter pade na štiriletnega Ant. Umka. Ubogi otrok je ostal takoj mrtev. — 18letni Artur Mayer, stanujoč v ulici Belvedere št. 17 je dobil od svojega prijatelja nekoliko svinčenih kroglic, katere je mislil porabiti za ribarjenje. Ko je hotel kroglice razkositi, razleteli se mu prva po silnem udarcu z močnim pokom in komadi so ranihi Mayerja na raznih krajih, da je moral v bolnico. Dokazalo so je, da so bile dotične kroglice napolnjene s strelno tvarino.

Obravnava proti ubijalcu Simitzu. Izvestno se spominajo naši čitatelji ubojstva, čegar žrtev je bil dne 12. januarja t. l. nesrečni mladenič Hermann Grimme v hiši št. 15 ulice Valdirivo. Poleg ubojstva je bil Simitz obtožen roparstva. tatvine in poneverjena. Poročali smo o svojem času, kako je Simitz Grimme ubil, zatem skrnil truplo v omari in ker je neki večer padel ubiti iz omare, stlačil ga je v kovčeg. Šest tednov je bival ubijalec z mrtvim v istej sobi, potem je odpotoval v Budimpešto, kjer je okradel svojo gospodinjno, ker mu je primanjkovalo denarja. Zaradi te tatvine so ga zaprli in obtoženčeva bojazljivost je vzbudila sumnjo v sodniku, da mora imeti še večje hudodelstvo na vesti; izpraševal ga je strogo, in Simitz, misleč, da se je uže našlo ubitega v njegovem stanovanju v Trstu, priznal je grozno ubojstvo. Peštansko prebivalstvo se je jako zanimalo za konečno razpravo; v sodnej dvorani je bila prava gnječa. Obravnava je predsedoval sodišča podpredsednik Székács, sodnika sta bila svetnika Kossuthány in Kálosy, perovodja Stepan Kiss. Tožil je državnega odvetništva predstojnik Emerik Havas osebno, obtoženčev branitelj bil je odvetnik dr. Julij Graner, tolmač za italijanski jezik pa Edvard Somogy. — Simitzevo vnanjest opisujejo magjarski listi kot jako simpatično; vedenje njegovo je sicer bojazljivo, ali jako mirno in pohlevno. Govori dobro madjarski in brez okolišev pripoveduje podrobnosti ubojstva. Pravi, da po izvršenem zločinu ni mogel spati, nikjer ni našel miru in prišel je v Pešto, da se javi oblasti.

Nedostaja nam prostora, da bi opisali natančno vso obravnavo; javljamo le najzanimljivejše točke.

Iz obtožbe razvidimo, da se je rodil Ivan, Simitz 27. oktobra 1859 v Novem Sadu, da je grško iztočne vere, neoženjen, brez imetka, doslej nekaznovan, trgovec, dovršil je tri gimnazijalne razrede. Predsednik mu obtožbo prečita in na njega vprašanje odgovori, da jo je razumel ter se spozna krivega. Odgovarja na vsa vprašanja točno in potrjuje svoje izjave o preiskavi, samo taji, da je mislil razkositi Grimmejevo truplo s pilo ali žago, ki se je našla v njega stanovanju ter posamezno kose pometati v morje. Točno o poludne dne 25. t. m. prekinola se je razprava in začelo se je zaslišavati prič. Ganljivi prizor ob ustupu Grimmejevega očeta omenoli smo uže v zadnji številki. Starec zahteva 1000 gl. odškodnine. Ostale pričce potrjuje uže znane izjave ter dokazuje s tem, da je Simitz od konca do kraja vse istinito priznal. Globoko je ganola obtožena izjava njegove matere, katera je opisala svojega sina za lehkomiselnika, pristavljaje, da ne mara več slišati o njem. Simitz si je pokril z rokama obraz in milo zajokal. Branitelj je zatem predložil razne papirje, kateri dokazuje, da je bil Simitz ded samoubijalec in da je strije njegov zblaznel; zaključuje, da tudi obtoženec ni bil o vršitvi ubojstva, niti ni de nes pri podpolno čistej pameti. Izjave zdravnikov pa pobijajo braniteljeve razloge, ker se je konstatiralo, da ni umobolen. Te izjave so se čitale vtorek 26. t. m. dopoldne. Zatem je izpraševal državni odvetnik obtoženca, ki je v zadregi priznaval, da je gojil uže od 10. januarja misel koga ubiti in ga oropati ter se baš na dan ubojstva odločil za slabotnega Grimmeja, akoprav je trdil v porotnej preiskavi, da ga je grozna misel prešinola še-le isti dan. Popoldne je bil zaključen dokazivni postopek in državni odvetnik je stavil svoj konečni predlog. Govoril je preko 1^{1/2} uro, s početka mirno, pozneje ognjevit, strastno, ter zahteval, naj se obtoženec kaznuje s smrtijo na vislicah. Simitz, začuvši ta predlog, obledel je in se oslabljen naslonil na obtoženo klop. Branitelj je razvil vso svojo duhovitost v prilog obtožencev, ali ker je Simitz sam vse svoje zločine priznal, ni mu ostalo družega, nego dokazati, da se ni Simitz pripravljaj dlje časa na ubojstvo ter navajati vse polehčalne okoliščine. Simitz se je preporočal na predsednikovo vprašanje, ako ima še kaj omeniti, milosti visokega sodišča.

Ob 5. uri popoldne odšli so sodniki v posvetovalno sodbo, kjer so ostali eno uro. Ko so se vrnoli v sodno dvorano, nastala je med občinstvom grobna tihota. Prečital je predsednik obsodbo, katera spoznava Ivana Simitza krivega hudodelstva zavrtnega ubojstva in tatvine ter ga obsoja na smrt na vislicah.

Simitz je poslušal mirno obsodbo in nje razloge in še-le ko je končal predsednik čitanje, onemogel je, toda kmalu se je zavedel. Prijavil je s krepkim glasom proti obsodbi u t o k.

POSLANO.

Voda za pranje konj

za jačenje pred in po velikem trudu in za dirke je po mnogoletnej skušnji

Kwizde c. kr. priv. restitucionalni cvet ker jači živce, naredi kite gibčne, elastične in sveže, katere usposobijo konja k nenavadnem naporu.

Kwizde c. kr. priv. restitucionalni cvet za konje dobiva se pristen le pod tu poleg odtisneno varnostno znamko v vseh lekarnah v Avstriji-Ogerskeji, na debelo v trgovinah z mirodijami. —

Glavno skladišče Kreisapothekes v Korneuburgu pri Beču, Frana Joh. Kwizde, c. kr. avstr. in kr. rumunski dvorni dobavitelj. (f)

Tržno poročilo.

(Cene se razumo kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 125.— 127.—
Rio biser jako fina	94.— 96.—
Java	96.— 98.—
Santos fina	86.— 88.—
„ srednja	81.— 82.—
Guatemala	93.— 95.—
Portorico	108.— 110.—
San Jago de Cuba	124.— 126.—
Ceylon plant. fina	116.— 120.—
Java Malang. zelena	89.— 90.—
Campinas	— — — —
Rio oprana	100.— 102.—
„ fina	87.— 89.—
„ srednja	81.— 83.—
Cassia-lignea v zabojih	28.— 29.—
Macisov cvet	300.— 410.—
Ingber Bengal	19.— 21.—
Paper Singapore	97.— 98.—
Penang	73.— 74.—
Batavia	87.— 88.—

Piment Jamaika	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.75	—
v zabojih	8.25	—
Olje bombažno amerik.	37.—	38.—
Lecce jedlino j. f. gar.	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	43.—	44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	—	—
Aix Vierge	66.—	68.—
fino	60.—	62.—
Rošči pulješki	5.50	5.75
dalmat. s cert.	—	—
Smokve pulješke v sodih	—	—
v vevcih	12.—	12.50
Limon Mesina	zaboj 7.—	8.—
Pomoranče sicilijanske	8.—	9.—
Mandlji Bari I.A.	100 K. 71.—	72.—
dalm. I.A. s cert.	75.—	76.—
Pignolli	74.—	76.—
Biz italij. najtinejši	19.50	20.50
srednji	17.50	18.50
Rangoon extra	13.—	13.25
I.A.	11.25	11.50
II.A.	10.75	11.—
Sultanine dobre vrsti	33.—	35.—
Suho grozdje (opaša)	25.—	26.—
Cibebe	15.—	16.—
Slaniki Yarmouth La.	sod —	—
Polenovke srednje velikosti	36.—	37.—
velike	33.—	34.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K. 34.75	—
s certifik.	14.75	15.—
Fazol Coks	—	—
Mandoloni	—	—
svetlorudeči	12.—	—
temnorudeči	11.50	—
bohinjski	—	—
kanarček	—	—
beli, veliki	—	—
zeleni, dolgi	—	—
okrogli	—	—
mešani, stajerski	—	—
Maslo	60.—	60.—
Seno konjsko	2.68	3.39
volovsko	3.39	4.10
Slama	2.32	3.21
Les, trami kub. č.	—	—
Oglje	2.45	2.70

Dunajska bors

dne 22. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld. 80 75
v srebru	—	—	81.60
Zlata renta	—	—	111.60
5% avstrijska renta	—	—	961.0
Delnice narodne banke	—	—	864.—
Kreditne delnice	—	—	304 30
London 10 lir sterlin	—	—	125.30
Francoski napoleonori	—	—	9 94
C. kr. cekini	—	—	5.90
Nemške marke	—	—	61.45

Javni zahvali.

Vsem onim častitim prijateljem, ki so se udeležili pogreba naše prerano umrle hčerke **IVANE** v dobi 10 let in pol, posebno pa gosp. učitelju M. Debenjaku, ki jo je spremljal z vso šolsko mladino še šopki cvetlic v rokah in za sežalni govor na grobu, gosp. F., Brezoviškemu učitelju prišedšemu naproti na pol pota z vso svojo šolsko mladino, častitemu gosp. župniku, gospe vdovi Velhemini, našej sosedni strijni M. Babuder in gospodični Z. Kastelic se srčno zahvaljujejo

žalujoči stariši
Cecilija in Ivan Muha.

V Materiji 26. junija 1888.

Družina Ščuka izreka z ginenim srcem pristržno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, kateri so izkazali zadnjo čast nepozabljivi hčeri **MARIJI**, učiteljske kandidatinji, posebno pa tretjemu tečaju uč. pripravnice v Gorici za krasni venec, ravno tako za vse druge vence, ki so jih položili na gomilo svoje prijateljice.

Sv. Ivan, 28. junija 1888.

Andrej Ščuka, oče in žalujoče sestre.

„Slovanski Svet.“

polmesečnik, obsežajoč po 16 velikih stranih, razpravlja kulturna in politična vprašanja slovanska, opisuje važne dogodke iz vseh slovanskih krajev, naznanja važnejša slovanska književna dela in prave slovanske časopise ter objavlja tudi boljša leposlovna dela slovanskih pisateljev v slovenskem prevodu. Sotrudniki so listu odlični Slovani iz raznih delov slovanske zemlje. Cena je nenavadno nizka.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . 3 gld. — kr.
za pol leta . . . 1 gld. 50 kr.
za četrt leta . . . — 75 kr.

Za ljubljanske naročnike in dijake pa celoletno 2 gld. 80 kr., pololetno 1 gld. 40 kr. in četrletno 70 kr.

Naročnina se pošilja po nakaznicah upravnistvu „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.

Isto upravnistvo utegne postreči še z vsemi številkami, ki so doslej izšle.

Uredništvo in upravnistvo
Slovanskega Sveta.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

„Kmetovalec“

je edini slovenski, gospodarski list s podobami. „Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi poli. „Kmetovalec“ prinaša poljedelske, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojih dobre gospodarske svete. „Kmetovalec“ stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gld. Naročniki, ki estopijo med letom, dobe vse iziše številke tistega letnika.

„Vrtnar“

je list s podobami, ki prinaša sadjarske in sploh vrtnarske članke. „Vrtnar“ izhaja dvakrat na mesec. »Vrtnarja« dobe naročniki »Kmetovalca« zastopj.

Najnovejšo

letno blago

iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana rečna in solidna trvdka

J. W. SIEGEL

BRNO Brunn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo svojih vzorkov, ter želé razširiti krog svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé mojo najnovejšo zbirko vzorkov brezplačno in franko.

Oznanilo.

Dne 5. julija t. l. ob 9. uri dopoldne prodajali se bodo na zvršilni dražbi v Postojini

inštrumenti godbenega društva v Postojini.

Vsa godala so sodnijsko cenjena na 282 gl. 30 kr. ter se prodajo pri zgoraj naznjeni prodaji tudi pod to ceno.

Postojina dne 26. junija 1888.

Dr. Pitamic.

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41—104

KWIZDE

sredstvo za uničenje podgan in mišij ali podganska smrt.

Mori podgane, hišne in poljske miši, hrčke in krte. To sredstvo za uničenje podgan, škoduje samo podganam, mišim in enakim živalim, mej tem ko je valed zdravniškega spričevala popolnoma neškodljivo psom, mačkom, perotnini in drugim koristnim domačim živalim.

Dobiva se pristno v lekarnah in trgovinah z mirodijami.

Cena 1 komadu 50 nvč. a. v.

Glavno skladišče:

Kreisapotheke v Korneuburgu pri Beču.

Marijacejske želoččne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodecu. Npreocenljive do brote je posebno vpliv njihov pri notčnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, keliki, želodčnem kataru, gorečice (rzaveci) pri preobilnej produkciji sline, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodecu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodecu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53—53

Dr. Brady Kremser, Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju Bisoletto all' orso nero in Seravallu blizo starega sv. Antona.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlecarske zadruga v Ljubljani.

Prodajalo se bude vsak dan

sveže, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera“ na Acquadottu.

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič,

podružnica I. kranjske mlecarske zadruga v Ljubljani.

Piazza delle Legna N. 10.

Gospodu G. Piccoli-ju, lekarju »pri Angelu« v Ljubljani.

Vaša želoččeva esenca, kojo sem slučajno spoznala, ozdravila me je popolno ma neprenehlljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obetala; vae drugo zavzivanje lečil bil je zaman in edino le Vašej nepreocenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najsrčneje udan in hvaležen.

Na Dunaji. 1887

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

Zgubljene in oslabijene

možke moči in nezmožnost

Gotov pripomoček! Vsakdo se popolnoma ozdravi z gentalnim ogljenčevim slapom brez naslednjih notranjih ner dov na gotov način in za vedno, šestokrat celo v dobi 2 dni, celo navidezno neozdravljiva nezmožnost v vsakej žloveskeji dobi, kakor tudi polučje s prijetnim, nečutenim zunanjim zdravenjem. — Svedočbe slavnih profesorjev in zdravniški strokovnjaški spisi, na tisoče zahval od popolnoma ozdravljenih osob, svetuju vsem bolnim rabo ogljenčevega slapa, ki garantira got v in trajen uspeh.

Podpolna priprava z dotičnim poukom in zdravniškimi spričevali for 5.80. Pri pošiljatelj se dobro pazi, da se ne spozna kaj zvojev zadržuje in od kod prihaja. Zavod za ordinacije za tajne bolezni;

Dr. Karol Altmann

Dunaj VII. Mariahilferstrasse 70. Dunaj.

Jaz, Ana Csillag

šd svojimi 185ctm. dolgimi orjaskimi Loreley-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečni uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanji vlás, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri možkih polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončoku 1 gld. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—2

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Debelost, medlost se po novej metodi gotovo odpraviti. Vse kožne bolezni, kot grinte, žoltina, ogrci, pege, rudače noseve in roke, boleznim las se radikalno ozdravijo. Pike od osepnice in kocine po obrazu se zmira odstranijo. V vsakem kosmetičnem prašcu daje se svet. Navodi, kako se zdraviti, dajo se pismeno, če se vae obširno poroči in se priloži marka za odpis v pisnu z naslovom:

„Hygiea-Officin“ Breslau II.

LEKARNARJA

Riharda Brandta

švicarske kroglice

rabijo in priporočajo uže 10 let profesorji, prakt. zaravniki in občinstvo kot ceno, prijetno, izvrstno in neškodljivo domače in zdravilno sredstvo, koje so preiskali: prof. dr. R. Virchow, Berlin; pl.

Glet, Monakovo; Replam, Lipsko; pl. Nussbaum, Monakovo; Hertz, Amsterdam; pl. Kozcynski, Krakovo; Brandt, Koloz; pr. dr. pl. Frerichs, Berlin; pl. Scanzoni, Vireburg; C. Witt, Vireburg; C. Witt, Vireburg; C. Witt, Vireburg.

Kodanj; Zdekauer, Petrograd; Soederstädt, Kašan; Lambi, Varšava; Forster, Birmingham

pri nepravilnostih spodnjetelesnih udov,

pri boleznih jeter, zlati žili, perpicij, telesnem pri zaprtji in njega posledicah, kakor: bolečinah v glavi, vrtoglavici, tesnobi, težki sapi, pomanjkanji teka itd. Lekarnara Riharda Brandta švicarske kroglice radi jemljo zaradi polahkega učinka ženske; na vsak način jim je dati prednost pred prehud o vplivajočimi solmi, grenčicami, miksturami itd.

V varstvo kupavajočega občinstva

opozorujemo se enkrat na to, da se nahajajo v prometu švicarske kroglice v mamljivo sličnih zavitkih. Pri kupovanji prepricati se je treba a tem, da se odviše navodilo k rabi škatljice, ali ima etiketa zgorajšnjo podobo, bel križ v rudačem polju in podpis Rih. Brandt. Tudi se posebno naglašamo, da se prodajajo lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice, ki se dobivajo v lekarnah, le v škatljicah za 1 marko (ne pa v manjših škatljicah). Na vsaki škatljici so navedene snovi, iz kojih obstoje kroglice.